

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/369/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114214542
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114214542.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu: Quantum Credit a. s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 23/C, právne zastúpeného PERSPECTA Legal s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 23/C, proti žalovanému: M. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX, o zaplatenie sumy 207,40 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 15. 10. 2014, č. k. 11C/211/2014-29 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej právny predchodca žalobcu v júli 2008 uzatvoril so žalovaným zmluvu o pripojení. K tejto zmluve bol uzatvorený aj dodatok, na základe ktorého žalovanému bol odpredaný mobilný telefón za 1Sk. Žalovaný prevzal na seba záväzok mesačného dobývania kreditu minimálne v rozsahu 300 Sk. Výšku zmluvnej pokuty si účastníci dojednali v sume 7 500 Sk (248,95Eur).

Zmluvná pokuta sa v dodatku k zmluve o pripojení spomína v bodoch 2 a 3. V konaní ale nebolo preukázané, aby za porušenie zmluvného záväzku mesačného dobývania kreditu minimálne v rozsahu 300 Sk bola medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dohodnutá zmluvná pokuta. Platná dohoda o zmluvnej pokute vzhľadom na požiadavku jej určitosti v zmysle ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí totiž konkretizovať porušenie právnej povinnosti, ktoré je sankcionované zmluvnou pokutou. Z predložených listinných dôkazov nevyplýva, žeby zmluvná pokuta dohodnutá v bodoch 2 a 3 dodatku k zmluve o pripojení sa vzťahovala aj na nedobýjanie kreditu. Formulácia v bode 3 dodatku k zmluve o porušení zmluvných povinností zo strany účastníka je len všeobecná, a preto dohoda o zmluvnej pokute s poukazom na ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatný právny úkon z dôvodu neurčitosti a v tomto konkrétnom prípade sa vzťahuje len na tie porušenia zmluvných povinností, ktoré sú konkretizované v zátvorke. Navyše, ak by aj existovala dohoda o zmluvnej pokute v prípade nedobývania mesačného kreditu žalovaným, takáto zmluvná podmienka by musela byť vyhodnotená ako neprijateľná podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa tohto ustanovenia totiž spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať

ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné zmluvné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany spotrebiteľov zavedených Smernicou Rady 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Spomínaná smernica si stanovila za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. V danom prípade právny predchodca žalobcu ponúkol svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných typových zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu ovplyvniť, a to platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada od spotrebiteľov zaplatiť vždy v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. V danom prípade reálne mohla nastať situácia, že spotrebiteľ si splní svoj zmluvný záväzok pri dobe viazanosti v 24 mesiacoch počas 23 mesiacov a pre nesplnenie záväzku v poslednom mesiaci právny predchodca žalobcu mohol uplatniť rovnakú zmluvnú pokutu ako v prípade nesplnenia záväzku počas celého 2-ročného zmluvného vzťahu.

Je potrebné zdôrazniť, že súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neprijateľnosti neprimeraných klauzúl. Žalobca si nedostatočne uvedomil, že pokiaľ zmluvná podmienka, tak ako je upravená v spotrebiteľskej zmluve (čo je nepochybné aj tento prípad s poukazom na ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka) má znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky a potom zo zákona je neplatná ako celok, tak ako sa to uvádza v ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. To, že žalobca výšku zmluvnej podmienky redukoval je irelevantné, keďže celá zmluvná podmienka týkajúca sa zmluvnej pokuty je neplatná. Zámerom danej právnej úpravy je totiž dosiahnuť, aby dodávateľ formuloval zmluvné podmienky poctivo a nepoškodzoval práva spotrebiteľov.

Navyše z písomného vyjadrenia žalobcu možno vyvodiť, že existujú súdne rozhodnutia o neplatnom dojednaní zmluvnej pokuty zrejme aj z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky, čomu nasvedčuje súvisiaca argumentácia žalobcu. V prípade, žeby hoci len jedno takéto súdne rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, potom je namieste aplikácia ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka teda obsahuje zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktorý vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania, najmä neuplatňovať ich plnenie na súde a neprijímať plnenie z nich. Vzhľadom na to, že napriek spomínanému zákonnému zákazovi si žalobca uplatniť voči žalovanému zmluvnú pokutu, nie je možné uplatnenému nároku poskytnúť právnu ochranu, a preto žaloba aj z tohto dôvodu bola nedôvodná.

Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovaným dňa 23. 08. 2010 dodatok k zmluve o pripojení Fix, predmetom ktorého bolo poskytnutie programu služieb Fix 12. Z poskytovania daného programu služieb vyplynula žalovanému povinnosť minimálneho mesačného zmluvného dobitia kreditu na SIM karte sumou 12 Eur, a to po dobu viazanosti 24 mesiacov. Keďže žalovaný nedobíjal kredit zmluvne určeným spôsobom, teda neplnil záväzok vyplývajúci z

dotatku, porušil zmluvnú povinnosť, z čoho mu následne vyplynula povinnosť zaplatiť dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 248,95 Eur. Zmluvná pokuta nebola uplatnená v plnej výške, ale iba v jej alikvótnej časti zohľadňujúcej dobu porušenia povinnosti v rámci doby viazanosti. Žalovaný si plnil svoje zmluvné povinnosti iba prvé 4 mesiace z doby viazanosti, a preto žalobcom uplatnená výška zmluvnej pokuty je 207,40 Eur za 20 mesiacov porušenia zmluvnej povinnosti. V odôvodnení rozhodnutia sú uvedené iné skutkové okolnosti, ktoré nekorešpondujú so skutočnosťami uvedenými v tomto podaní, na ktoré sa žalobca odvoláva. V rozhodnutí je konkretizovaný zmluvný vzťah s iným predmetom, resp. programom služieb. Ide teda o zmätočný rozsudok, a preto žalobca sa k meritu veci nebude vyjadrovať a ani namietat skutočnosti, ktoré považuje za sporné a ktoré by chcel rozhodnutiu vytknúť.

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

V danom prípade ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení a jej dodatok túto charakteristiku spĺňajú. Ich súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 30. 07. 2008 bola stanovená pevnou sumou na čiastku 7 500 Sk (248,95 Eur) za každé porušenie zmluvných povinností, čo je zrejme z bodu 3 tohto dodatku. Vyjednaná zmluvná pokuta sa pritom nevzťahovala len na porušenie povinností uvedených v dodatku pod bodmi 1 písm. c) alebo 2, ale aj na porušenie konkrétne označených povinností vyplývajúcich zo všeobecných podmienok a ďalších bližšie nešpecifikovaných povinností. Takéto dojednanie sa nedá označiť za individuálne umožňujúce žalovanému ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty a okruh povinností, na porušenie ktorých sa zmluvná pokuta mala vzťahovať. Obsah zmluvy bol dopredu daný a žalovaný ju mohol prijať buď ako celok alebo odmietnuť.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k/ považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú

sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Ust. § 544 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. V prejednávanej veci povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 7 500Sk bola viazaná na akékoľvek porušenie povinnosti spotrebiteľom vyplývajúcej z uzatvoreného zmluvného vzťahu, čo nepochybne vyplýva z použitého slova „najmä“ v bode 3 dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 30. 07. 2008. Takéto označenie postihujúce rôzne porušenia povinnosti je neakceptovateľné. Nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd po úplnom sa stotožnení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Právne bezvýznamné je tvrdenie žalobcu v odvolaní poukazujúce na zmätočnosť rozsudku, ak vzniknutý zmluvný vzťah sa konkretizoval s iným predmetom, resp. programom služieb, nakoľko právny predchodca žalobcu mal uzatvoriť so žalovaným dňa 23. 08. 2010 dodatok k zmluve o pripojení Fix, predmetom ktorého bolo poskytnutie programu služieb Fix 12. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že žiaden dodatok k zmluve o pripojení zo dňa 23. 08. 2010 sa v spise nenachádza. Na preukázanie opodstatnenosti svojho nároku žalobca k žalobe ako dôkaz predložil zmluvu o pripojení Fix a dodatok k tejto zmluve zo dňa 30. 07. 2008, predmetom ktorej bolo poskytnutie programu služieb Fix 300 a nie Fix 12. Skutkové zistenia uvádzané v odôvodnení rozhodnutia preto majú oporu v listinných dôkazoch predložených samotným žalobcom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.